

ЄВРОПЕЙСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради
від «02» квітня 2026

(протокол №1)

Голова вченої ради Європейської
медичної школи

Олег БОВК

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора Європейської
медичної школи

від «02»квітня 2026 № 14/26-ОД

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ І ФОРМИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	3
3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ І СТРУКТУРИ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ВИМОГИ ДО СИЛАБУСІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	6
Додаток 1. ІНСТРУКЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ І РОЗРОБКИ ЗМІСТУ СИЛАБУСІВ	8

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін (далі – Положення) розроблено на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», спираючись на принципи європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти.

1.2. Положення визначає основні документи і форми навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, регулює питання його розробки, змісту, збереження і доступності здобувачам вищої освіти, авторського права та захисту прав інтелектуальної власності, на створені викладачами розробки в Європейській медичній школі (далі – ЗВО).

2. ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ І ФОРМИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Відповідно до Законів України «Про вищу освіту», вчена рада ЗВО вирішує питання складу та змісту навчально-методичного забезпечення освітнього процесу з урахуванням вимог законодавства, специфіки ЗВО, галузі знань та/або спеціальності, конкретної освітньої програми та ін.

2.2. Документи навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни включають:

- силабуси навчальних дисциплін;
- навчально-методичні комплекси дисциплін, зокрема електронні освітні курси (ЕОК)

2.3. *Силабус навчальної дисципліни* – документ, що містить основну суттєву інформацію про навчальну дисципліну, та підлягає оприлюдненню на офіційних веб-ресурсах ЗВО. Основною метою силабусу є інформування здобувачів вищої освіти та/або абітурієнтів про цілі, зміст, результати навчання, методи викладання, навчання та оцінювання у межах окремої навчальної дисципліни.

2.4. *Навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД)* – це сукупність матеріалів із конкретної навчальної дисципліни, представлених у паперовій та/або електронній формах, упорядкованих з дотриманням принципів академічної доброчесності, необхідних для формування у здобувачів вищої освіти результатів навчання, передбачених освітньою програмою та силабусом навчальної дисципліни.

2.5. *Електронний освітній курс (ЕОК)* – цифровий освітній ресурс, розміщений на цифровій платформі управління навчанням ЗВО, який забезпечує керовану викладачем та /або самостійну, інтерактивну та контрольовану реалізацію освітнього компонента в процесі очного з використанням цифрових технологій, змішаного, гібридного або дистанційного навчання.

2.6. Склад та вимоги до НМКД визначає кафедра та група забезпечення освітньої програми. За змістовим наповненням НМКД мають бути достатніми для виконання вимог відповідно Стандарту вищої освіти.

2.7. НМКД може включати, зокрема, але не виключно, – підручники,

посібники, опорні конспекти лекцій, методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни; – методичні вказівки для проведення практичних, семінарських та лабораторних занять; – методичні вказівки для організації самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань; – вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання відповідного або спорідненого профілю, зокрема в електронному доступі; – контрольні завдання та критерії оцінювання (поточного, модульного, семестрового); – завдання для індивідуальної роботи здобувача вищої освіти (контрольних робіт, курсових робіт (проектів) тощо), тести поточного контролю, кваліфікаційні завдання; – екзаменаційні матеріали.

2.8. НМКД може формуватися та реалізовуватися у традиційній та/або електронній формі, у тому числі у вигляді електронного освітнього курсу на платформі дистанційного навчання (системі управління навчанням), що забезпечує доступ здобувачів освіти до навчально-методичних матеріалів, засобів комунікації, виконання завдань та оцінювання результатів навчання.

2.9. Викладач зобов'язаний створити ЕОК до початку навчальних занять за розкладом. Наповнення курсу навчальними матеріалами може відбуватися мірою його проведення.

2.10. Навчально-методичне наповнення ЕОК має містити: силабус дисципліни / програму практики; лекційні матеріали (презентації, відео, pdf); завдання для практичних занять та самостійної роботи; засоби поточного та підсумкового контролю (тести, кейси, контрольні); інструкції з виконання та критерії оцінювання завдань; канали зворотного зв'язку (форум, чат, повідомлення); журнал результатів навчання.

2.11. Вимоги до збереження та архівування навчально-методичного забезпечення

2.11.1. З метою забезпечення безперервності освітнього процесу, підтвердження факту реалізації освітніх компонентів, формування доказової бази для процедур акредитації, внутрішнього моніторингу якості освіти та дотримання принципів академічної доброчесності у ЗВО забезпечується системне збереження та архівування навчально-методичного забезпечення дисциплін, у тому числі електронних освітніх курсів.

2.11.2. *Архів навчальної дисципліни (освітнього компонента)* – це структурований набір матеріалів і даних, що відображає повний цикл реалізації дисципліни у відповідному семестрі та відповідає затвердженому силабусу.

До складу архіву навчальної дисципліни входять, зокрема:

- затверджений силабус;
- навчально-методичні матеріали (лекції, презентації, відео, матеріали для асинхронного навчання);
- завдання для практичних занять та самостійної роботи;
- засоби оцінювання (тести, кейси, екзаменаційні матеріали);
- приклади виконаних та оцінених робіт здобувачів освіти;
- рубрики оцінювання;
- результати оцінювання;
- підтвердження дотримання академічної доброчесності (за наявності).

2.11.3. Архів формується науково-педагогічним працівником, відповідальним за викладання дисципліни і зберігаються у визначених ЗВО цифрових середовищах (LMS, корпоративні хмарні сервіси, сервери) із забезпеченням резервного копіювання та контролю доступу.

2.11.4. Термін зберігання архівів становить не менше трьох років після завершення навчального року, якщо інше не передбачено законодавством.

2.11.5. Забороняється видалення матеріалів ЕОК до моменту завершення процедури архівування.

2.11.6. У разі припинення трудових відносин з викладачем передача архіву навчальних матеріалів є обов'язковою умовою завершення виконання посадових обов'язків. Архів передається відповідальній особі кафедри, як правило, завідувачу кафедри, про що ставиться відмітка в обхідному листку.

2.11.7. Відповідальність за формування та повноту архіву несе викладач, за організацію зберігання – завідувачі кафедр.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ І СТРУКТУРИ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Силабус, як узагальнення змісту навчальної дисципліни, повинен бути коротким і зрозумілим для студента, тому його побудова має максимально відповідати на запитання здобувача освіти про навчальну дисципліну і, водночас, відображати необхідні складові та їх взаємозв'язок.

Вимоги до змісту і структури силабусів встановлюються відповідно до інструкції щодо структури і розробки змісту силабусів (*додаток 1*). Ці вимоги обов'язкові для всіх спеціальностей ЗВО (виключенням можуть бути спеціальності медичного спрямування, до яких можуть встановлюватися додаткові вимоги рішення вченої ради).

3.2. Структура силабусу може складатися з таких елементів:

- Назва навчальної дисципліни;
- Інформація про курс: назва освітньої програми, опис курсу, передумови вивчення (попередні вимоги), обсяг кредитів/годин, ознаки дисципліни (термін викладання, семестр, курс навчання та цикл підготовки), формат навчання, місце проведення занять;
- Інформація про викладача: прізвище та ім'я, кафедра, місцезнаходження офісу, графік роботи та консультування, електронна пошта;
- Цілі навчання / Результати навчання: цілі навчальної дисципліни, роль у досягненні програмних результатів навчання, результати навчання;
- Зміст навчальної дисципліни;
- Матеріали курсу та вимоги: книги та матеріали, технічні вимоги для роботи на курсі;
- Процес навчання;
- Політики оцінювання: сумативне оцінювання, шкала оцінювання, як дізнатися свою оцінку);
- Політики курсу: загальні настанови, відвідування занять та участь в них, академічна доброчесність, виконання завдання з запізненням, виправлення

оцінок, відпрацювання, час відповіді викладача (про перевірку завдань), ефективна комунікація та ін.,

- Очікуване навантаження та залученість студентів;
- Служби підтримки;
- Розклад курсу;
- Поради щодо успішного навчання.

3.3. Силабуси навчальних дисциплін мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм і, зокрема, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень.

3.4. Силабус складається для всіх форм навчання українською та англійською мовами.

3.5. У разі необхідності, силабус може бути адаптована для забезпечення освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами, в тому числі для дистанційного навчання.

4. ВИМОГИ ДО СИЛАБУСІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Розробка силабусу забезпечується кафедрою, яка відповідає за викладання навчальної дисципліни, вводиться в дію і оприлюднюється згідно з вимогами визначеними цим Положенням.

4.2. Силабус розробляється викладачем (кількома викладачами) кафедри, за якою закріплено викладання навчальної дисципліни до початку навчального року один на всі форми навчання для кожної навчальної дисципліни, що входить до обов'язкової та вибіркової частин (за обраними навчальними дисциплінами) навчального плану. При цьому враховуються результати моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у т.ч. отримані від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажання та зауваження, а також результати науково-дослідної діяльності викладачів, сучасні досягнення розвитку науки і техніки. Силабуси обраних вибіркової навчальних дисциплін розробляються і відповідно до описів цих дисциплін, розміщених в каталозі вибіркової дисциплін, що надавалися здобувачам на момент здійснення вибору.

4.3. Силабус розробляється як окремий документ в паперовій та електронній формах, та зберігається у паперовій формі на кафедрі, за якою закріплена дисципліна.

4.4. Силабуси розробляються українською та іншою мовою навчання (за наявності).

4.5. Для забезпечення якості освітньої діяльності кожна силабуси проходять рецензування за участі стейкхолдерів або науково-педагогічних працівників кафедри, що є експертами з відповідних навчальних дисциплін.

Силабуси, обговорюються на засіданні кафедри, за якою закріплена дисципліна за участю гаранта ОП і, у разі схвальної оцінки, затверджуються протокольним рішенням засідання кафедри. Силабуси за освітніми компонентами 2-х і більше освітніх програм, які відносяться до різних кафедр, розглядаються на спільному засіданні кафедр.

4.6. Затвердження силабусу навчальної дисципліни здійснюється до початку навчального року, у якому відповідно до навчального плану передбачено її викладання.

4.7. Затвержені силабуси навчальних дисциплін оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО українською мовою та та іншою мовою навчання (за наявності), а також у складі ЕОК.

4.8. Силабуси навчальних дисциплін (у пропонованому форматі) не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України «Про авторське право та суміжні права».

4.9. Відповідальність за забезпечення навчальних дисциплін силабусами несе завідувач кафедри, за якою вони закріплені.

ІНСТРУКЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ І РОЗРОБКИ ЗМІСТУ СИЛАБУСІВ

НАЗВА КУРСУ

Назва курсу – назва навчальної дисципліни (для обов'язкових освітніх компонентів має відповідати назві з переліку освітніх компонентів освітньої програми)

Наприклад: ОК1. Історія української державності та культури

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва освітньої програми:

Для обов'язкових компонентів вказується назва освітньої програми.

Наприклад: Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Опис курсу:

Надається стислий захоплюючий опис курсу, який дозволить студентам отримати уявлення про зміст курсу та те, як він вписується в загальну освітню програму, теми курсу, основні питання, які вони досліджуватимуть протягом курсу, і навички, які вони опанують.

Базові питання на які можна спиратися, готуючи опис курсу:

Які питання ставитиме цей курс? Які ідеї він розглядатиме? Чому важливо займатися цією темою? Що унікального у вашій частині / розділі цього курсу/дисципліни? Який ваш підхід чи парадигма, через яку розглядається зміст дисципліни? Заінтригуйте своїх студентів, мотивуйте їх цікавитися вивченням тем курсу. Сформулюйте загальні цілі курсу.

Наприклад:

Освітній компонент «**Економічна теорія**» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних економічних знань і аналітичного мислення, необхідних для розуміння закономірностей функціонування ринкової економіки та прийняття обґрунтованих рішень у сфері маркетингової діяльності. Курс забезпечує опанування базових теоретичних підходів до аналізу економічних процесів на мікро- та макрорівнях, формує уявлення про поведінку споживачів і фірм, механізми формування попиту та пропозиції, а також особливості функціонування ринкових систем. Прикладна спрямованість дисципліни реалізується через розгляд типових економічних ситуацій і практичних завдань, пов'язаних з аналізом ринкових явищ, оцінюванням впливу макроекономічних чинників на діяльність ринкових суб'єктів та інтерпретацією економічних показників, що використовуються у професійній практиці. Вивчення курсу створює теоретичне підґрунтя для подальшого опанування фахових дисциплін освітньої програми та сприяє розвитку здатності до самостійного навчання, критичного осмислення економічної інформації й адаптації до змін економічного середовища.

Передумови вивчення (попередні вимоги):

Передумови для вивчення обов'язкових компонентів освітньої програми ідентифікуються структурно-логічною схемою зв'язків, поданою в програмі. У випадках їх відсутності в освітній програмі за потребою наводяться попередні вимоги щодо компетентностей, знань і навичок, якими має володіти здобувач освіти перед початком навчання й наявність яких забезпечує можливість успішного

опанування дисципліни. Це може бути як перелік певним знань та навичок або інших вимог, так й перелік дисциплін, які мають бути вивчені перед тим, як опанувати даний курс.

Наприклад:

Відсутні. Дисципліна спирається на загальноосвітні знання з суспільствознавства та математики, базові уявлення про економічні явища і процеси, а також навички навчальної та пізнавальної діяльності, набуті здобувачами освіти на рівні повної загальної середньої освіти.

Обсяг кредитів/годин:

Обсяг кредитів і годин вказується відповідно до затверджених навчальних планів освітньої програми.

1 кредит ЄКТС дорівнює 30 годинам.

Наприклад:

4 кредити ЄКТС/ 120 год., у т.ч. лекції – 16 год., практичні заняття – 24 год., самостійної роботи – 80 год.

Ознаки дисципліни

Наводиться інформація про термін (тривалість) викладання, семестр (або семестри), курс навчання та цикл підготовки відповідно освітній програмі і навчального плану.

Наприклад:

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс рік (навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	1 семестр	ні	1 курс	Цикл загальної підготовки

Формат навчання:

Вказується формат: очне, дистанційне або змішане навчання відповідно наказу про організацію освітнього процесу на навчальний рік (семестр).

Наприклад:

Очне навчання з використанням елементів дистанційних технологій

Розташування класної кімнати:

Опційна інформація

Надається посилання на відеоконференцію курс (для онлайн навчання) та/або зазначається адреса корпусу та аудиторія.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище та ім'я викладача:

Зазначаються прізвище та ім'я викладача. Можливо доповнення інформації посиланням на профайл викладача на сайті ЗВО.

У разі викладання дисципліни кількома викладачами може зазначитися розподіл функцій між ними.

Наприклад:

Кожемяко Богдан Васильович, д-р наук, проф. (лектор курсу)

Грицик Ілона Петрівна, канд. наук, доцент (практичні заняття)

Кафедра

Зазначається повна назва кафедри, на якій працює викладач курсу, а також посилання та/або QR-код на сторінку кафедри на сайті ЗВО.

Місцезнаходження офісу:

Зазначається повна інформація про місце розташування кабінету кафедри, на якій працює викладач: місто, вулиця, будинок, кімната.

Наприклад:

м. Київ, пр-т Академіка Глушкова, 42 В, каб. 511

Графік консультування:

Вказується час проведення консультацій.

Наприклад:

Щовівторка з 14:00 до 15:30 з попереднім записом через корпоративну пошту

Електронна пошта викладача:

Наводиться адреса корпоративної електронної пошти викладача.

ЦІЛІ КУРСУ / РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Цілі курсу

Наводяться цілі як широкі твердження про прогнозовані результати навчання.

Мету навчальної дисципліни слід формувати з урахуванням таких вимог: 1) формулювання має бути спрямоване на здобувача вищої освіти, а не на викладача; 2) має містити визначення у стислій формі ключових результатів засвоєння цієї дисципліни; 3) має бути єдиною, глобальною та конкретною; для обов'язкових компонентів має узгоджуватися з компетентностями і програмними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Наприклад:

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системних економічних знань і аналітичного мислення, необхідних для розуміння закономірностей функціонування ринкової економіки, аналізу мікро- та макроекономічних процесів і застосування економічних підходів для обґрунтування рішень у сфері маркетингової діяльності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

формування уявлення про економічну теорію як методологічну основу аналізу ринкових явищ і процесів;

засвоєння базових понять і моделей мікроекономіки, що описують поведінку споживачів, фірм і механізми ринкової взаємодії;

розвиток здатності аналізувати макроекономічні показники, економічну динаміку та вплив державної економічної політики на ринкове середовище;

формування навичок застосування економічних знань для інтерпретації маркетингових ситуацій і прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

розвиток критичного мислення, самостійності у навчанні та відкритості до засвоєння сучасних економічних знань.

Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Наводяться загальні і спеціальні компетентності, програмні результати навчання навчальної дисципліни відповідно до матриць відповідності, затверджених у складі освітньої програми, з застосуванням нумерації програмних результатів, визначених в освітній програмі. При формуванні цього розділу слід керуватись розділом 5 опису освітньої програми «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми».

Цей підрозділ не заповнюється для вибіркових дисциплін.

Наприклад:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дисципліна «Економічна теорія» забезпечує формування таких компетенцій:

загальних (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Вивчення курсу сприяє досягненню таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН 2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН 5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

ПРН 6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.

ПРН 12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Результати навчання

Подається інформація про конкретні та вимірювані результати навчання, які описують, що здобувачі освіти будуть знати та вміти по завершенню опанування курсу. При цьому рекомендовано використовувати дієслова дії за таксономією Блума.

Для обов'язкових дисциплін означені в силабусі очікувані результати навчання мають узгоджуватися із програмними результатами навчання, які ідентифіковані для відповідного освітнього компоненту у матрицях в освітній програмі.

Очікувані результати не дублюють формулювання програмних результатів навчання з освітньої програми, а конкретизують їх відповідно до змісту цієї дисципліни. Вони мають містити конкретні твердження про те, що зможуть зробити студенти за результатами вивчення саме цієї навчальної дисципліни в контексті досягнення програмних результатів навчання з урахуванням специфіки предмету курсу.

Наприклад:

Після опанування курсу студент буде:

знати:

основні поняття, категорії та принципи економічної теорії, що пояснюють функціонування ринкової економіки;

мікроекономічні моделі поведінки споживачів і фірм, механізми формування попиту, пропозиції та ринкової рівноваги;

ключові макроекономічні показники та закономірності економічної динаміки (ВВП, інфляція, безробіття, економічне зростання);

сутність і інструменти державної економічної політики та їх вплив на ринкове середовище;

роль економічних знань у формуванні та реалізації маркетингових рішень;

вміти:

аналізувати ринкові явища та економічні процеси з використанням базових положень мікро- і макроекономіки;

інтерпретувати економічні показники та робити обґрунтовані висновки щодо стану і тенденцій розвитку ринків;

застосовувати економічні моделі й логіку економічного аналізу для розв'язання типових маркетингових і управлінських завдань;

критично опрацьовувати економічну інформацію, самостійно поглиблювати знання та адаптувати їх до змін економічного середовища.

Кількість очікуваних результатів зазвичай становить 3-5 для курсів до 3 кредитів та 5-7 – понад 3 кредити.

За потреби можна у цьому розділі подати гіперпосилання або QR-код на розгорнутий перелік навичок, наприклад, професійних навичок лікаря за певним списком. Сам перелік при цьому розміщується на гуглдіску з доступом відкритим для всіх, хто має відповідне посилання.

ЗМІСТ КУРСУ (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Наводиться перелік тем курсу та розподіл навчальних годин за типами навчальних занять, аудиторною і самостійною роботою у розрізі тем. Розподіл годин може бути поданий у формі

гіперпосилання та/або QR-коду на файл. Сам файл при цьому розміщується на гуглдіску з доступом відкритим для всіх, хто має відповідне посилання.

При розробці змісту курсу слід враховувати, що для дисциплін обсягом 2 кредити рекомендована кількість тем становить – 5-6; для 3 кредитів – 7-9; для 4 та більше кредитів – 10-15.

Наприклад:

Розділ 1. Економічна теорія та мікроекономічні основи ринкової поведінки

Тема 1. Економічна теорія як основа аналізу ринкових процесів

Тема 2. Потреби, ресурси та економічний вибір. Альтернативна вартість

Тема 3. Попит, пропозиція та ринкова рівновага.

Тема 4. Еластичність попиту і пропозиції та її прикладне значення

Тема 5. Фірма і споживач у ринковій економіці

[Розподіл годин](#)

Розділ 2. Макроекономічні процеси та державне регулювання економіки

Тема 6. Макроекономіка як рівень аналізу економічних процесів

Тема 7. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Економічна динаміка

Тема 8. Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття

Тема 9. Фінансова система та грошово-кредитна політика держави

Тема 10. Фіскальна політика та роль держави в ринковій економіці

Приклад подання розподілу годин за темами:

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ЗА ТЕМАМИ

№	Назва теми	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Разом (год.)
Розділ 1. Економічна теорія та мікроекономічні основи ринкової поведінки					
1	Економічна теорія як основа аналізу ринкових процесів	1	2	8	13
2	Потреби, ресурси та економічний вибір. Альтернативна вартість	1	2	8	13
3	Попит, пропозиція та ринкова рівновага	2	2	8	12
4	Еластичність попиту і пропозиції та її прикладне значення	2	2	8	12
5	Фірма і споживач у ринковій економіці	2	4	8	14
Разом за розділом 1		8	12	40	60
Розділ 2. Макроекономічні процеси та державне регулювання економіки					
6	Макроекономіка як рівень аналізу економічних процесів	1	2	8	11
7	Сукупний попит і сукупна пропозиція. Економічна динаміка	1	2	8	11
8	Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття	2	4	8	14
9	Фінансова система та грошово-кредитна політика держави	2	2	8	12
10	Фіскальна політика та роль держави в ринковій економіці	2	2	8	12
Разом за розділом 2		8	12	40	40
Усього за курсом		16	24	80	120

МАТЕРІАЛИ КУРСУ ТА ВИМОГИ

Книги та матеріали

Рекомендовані для вивчення дисципліни література та інші джерела інформації мають бути доступні здобувачам освіти, зокрема: у бібліотеці ЗВО, на електронних ресурсах у цифровому навчальному середовищі ЗВО та/або на зовнішніх електронних ресурсах, що надають вільний доступ до інформації.

У силабісі наводиться основна література, що охоплює основний зміст навчальної дисципліни або її окремих складових, у кількості до 5 джерел з датою публікації не старше 5 років, у т.ч. навчально-методичних та/або наукових праць викладача, який забезпечує викладання дисципліни. обов'язковим є включення інформаційних джерел англійською мовою (крім дисциплін, що передбачають формування мовних компетентностей).

Ця інформація доповнюється гіперпосиланням та/або QR-кодом на файл з розширеним переліком рекомендованої літератури, якій містить як основні, так і додаткову літературу, за потреби електронні ресурси, корисні для вивчення навчальної дисципліни. Сам файл при цьому розміщується на гуглдіску з доступом відкритим для всіх, хто має відповідне посилання.

Бібліографічні описи джерел у силабусі оформлюються відповідно до вимог національних стандартів бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015).

Наприклад:

The Economy 2.0. CORE Econ. URL: https://books.core-econ.org/the-economy/index.html?_gl=1*13vdq9o*_ga*MTk5MjIxNDU4NS4xNzY3NDQ5MzM3*_ga_64NM9TBYSL*czE3Njc0NDkzMzckbzEkZzEkdDE3Njc0NDk0MjUkajMzJGwwJGgw?bookmarks=31-139-8-0-0-0-0-10-171-174-5-0-67-191-166-163-2-0-0-0

Задоя, А. О. Макроекономіка: навч. посіб. / А. О. Задоя, Ю. Є. Петруня. – Дніпро, 2022. – 256 с.

[Рекомендовані джерела](#)

Макроекономіка: навч. посіб. / Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина, О. А. Сидоров, В. Г. М'ячин. – Дніпро, 2023. – 148 с.

Мікроекономіка: навч. посіб. / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова, О. Т. Мозгова. – Харків : УкрДУЗТ, 2022. – 305 с.

Чепінога, В.Г. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. – Київ : "Юрінком Інтер", 2023. – 656 с.

Технічні вимоги для роботи на курсі

У технічних вимогах за потреби має бути визначено та описано цифрові технології, програмні засоби, сервіси й обладнання, необхідні для повноцінної участі здобувачів освіти в освітньому процесі, а також технічні вимоги до їх використання. Особлива увага приділяється зазначенню інструментів, що виходять за межі основної платформи дистанційного навчання, при цьому інформація має бути подана чітко й доступно з метою забезпечення можливості належної підготовки здобувачів освіти до навчання.

Наприклад:

Для роботи на курсі «Економічна теорія», вам необхідний регулярний доступ до комп'ютера (чи телефону) та інтернету. У системі управління навчальним процесом на платформі Moodle поетапно будуть розміщені інформація або матеріали для вивчення курсу. Також потрібно буде завантажувати та створювати документи, переглядати відео або ж створювати його.

Можливість використовувати корпоративні ресурси ЗВО надається тільки для акаунтів, пов'язаних з корпоративною поштою.

При неможливості зайти на курс, вам необхідно повідомити старосту або безпосередньо викладача курсу.

ПРОЦЕС НАВЧАННЯ

Розділ «Процес навчання» у силабусі має відображати логіку організації освітнього процесу в межах дисципліни та розкривати підходи до формування результатів навчання через поєднання різних методів навчальної діяльності. У ньому доцільно узагальнено охарактеризувати застосування теоретичних, практичних, аналітичних, інтерактивних і практико-орієнтованих методів навчання,

акцентуючи їх спрямованість на досягнення визначених результатів навчання та формування професійних компетентностей здобувачів освіти, а також зазначити використання сучасних цифрових інструментів і ресурсів, що забезпечують інтеграцію теоретичних знань із практикою та роботу з реальними даними, моделями чи симуляціями.

У цьому розділі також має бути узагальнено описано організацію освітнього процесу, зокрема формат навчання, особливості поєднання очної, дистанційної або змішаної форм, способи реалізації контактної та самостійної роботи здобувачів освіти, а також механізми взаємодії та зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами освіти із використанням електронного освітнього середовища та корпоративних комунікаційних інструментів.

При цьому, якщо результати навчання базуються на знаннях, можуть бути обрані основні традиційні методи навчання, такі як лекції-візуалізації, проблемні лекції, семінари. Якщо результати навчання зосереджуються на уміннях та навичках, мають бути обрані методи, що дозволяють здобувачам вищої освіти розвивати їх.

Для посилення вмотивованості та підвищення залученості здобувачів освіти у навчанні слід передбачати використання активних методів навчання, які спонукають до активної розумової та практичної діяльності в процесі оволодіння навчальним матеріалом, дозволяють створити освітнє середовище, в якому можливе досягнення розуміння проблеми, відбувається контрольоване спілкування із максимальним зануренням в реальні події.

Рекомендується з урахуванням особливостей освітнього компоненту передбачати застосування імітаційних (ділові ігри, проблемно-ділові ігри, ігрове проектування та ін.) та/або неімітаційних (проблемні лекції, проблемні семінари, тематичні дискусії, дебати в групах, мозкові атаки, круглі столи, вікторини та ін.), активних методів навчання у межах проблемно-орієнтованого навчання (Problem-based learning) (проблемна задача, проблемне питання, проблемні лекції, інтерактивні лекції із застосуванням мультимедіа технологій навчання, аналіз конкретних ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема), стимуляційні вправи), навчання в групах (Team-based learning) (семінар-дискусія, групова дискусія) та проектного навчання (Project-based learning) (ігрове виробниче проектування, комп'ютерні ділові ігри).

При формуванні цього підрозділу необхідно враховувати не тільки методи навчання, що використовуються в аудиторії, але й методи, що використовуються для сприяння та підтримки навчання здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи.

Наприклад:

У процесі вивчення дисципліни «Економічна теорія» застосовуються аналітичні, інтерактивні та практико-орієнтовані методи навчання, спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти системного економічного мислення, здатності аналізувати ринкові явища та інтерпретувати економічні процеси на мікро- та макrorівнях у контексті майбутньої професійної діяльності маркетолога. Освітній процес поєднує класичні підходи економічної теорії з використанням сучасних онлайн-ресурсів і цифрових інструментів, що дозволяють працювати з реальними даними, моделями та інтерактивними економічними симуляціями.:

методи теоретичної підготовки: проблемно-орієнтовані лекції з аналізом базових положень економічної теорії, мікро- та макроекономічних моделей; лекції-бесіди з обговоренням економічних процесів і ринкових механізмів; лекції з елементами демонстрації інтерактивних матеріалів і візуалізацій з платформи CORE Econ (моделі попиту і пропозиції, економічний вибір, ринкові структури), відеоматеріалів Marginal Revolution University (MRU) для пояснення ключових економічних концепцій, а також динамічних графіків і статистичних візуалізацій з ресурсу Garminder для ілюстрації макроекономічних тенденцій і глобальних економічних процесів;

практичні заняття: розрахункові й аналітичні завдання з тем курсу (аналіз попиту і пропозиції, визначення ринкової рівноваги, оцінювання еластичності, інтерпретація макроекономічних показників) з використанням економічних моделей і графіків; розв'язання типових економічних задач і ситуацій, пов'язаних із функціонуванням ринків; аналіз економічних кейсів, що відображають взаємозв'язок економічних процесів і маркетингових рішень; робота з інтерактивними симуляціями та вправами з платформи CORE Econ для аналізу поведінки споживачів і фірм; виконання завдань на основі навчальних модулів і коротких відеоуроків MRU з подальшим обговоренням і застосуванням економічних концепцій; аналіз реальних статистичних даних за допомогою інструментів Garminder (порівняння країн за рівнем доходів, економічного зростання, нерівності); участь у навчальних економічних іграх та симуляціях з ресурсу Classroom Games for Teaching Economics для моделювання ринкової взаємодії, конкуренції та прийняття економічних рішень;

активні методи навчання: групові обговорення результатів інтерактивних вправ і симуляцій; аналіз економічних кейсів із використанням онлайн-даних; робота в малих групах над розв'язанням практичних економічних ситуацій; рефлексивне обговорення результатів економічних ігор (ринкова рівновага, конкуренція, роль держави); формулювання та аргументація власних висновків щодо впливу економічних факторів на маркетингові рішення;

методи самостійної роботи: опрацювання навчальної та рекомендованої літератури з економічної теорії; опрацювання навчальних матеріалів і інтерактивних модулів на платформі CORE Econ; перегляд і аналіз відеолекцій MRU з подальшим виконанням коротких аналітичних завдань; виконання індивідуальних аналітичних і розрахункових завдань; аналіз економічних показників і підготовка коротких письмових висновків; самостійна робота з даними та візуалізаціями Garminder для підготовки письмових висновків і міні-аналітичних оглядів; виконання індивідуальних завдань на основі економічних ігор і симуляцій; систематизація теоретичного матеріалу для підготовки до практичних занять і підсумкового контролю; самостійне поглиблення знань з окремих тем курсу.

Організація освітнього процесу

Навчання здійснюється в очному форматі з використанням елементів змішаного та дистанційного навчання із застосуванням платформи Moodle, сервісів Google Workspace та корпоративних каналів ЗВО, що забезпечує доступ до навчальних матеріалів, виконання завдань, тестування та комунікацію зі здобувачами освіти.

Самостійна робота здобувачів освіти охоплює виконання аналітичних і розрахункових завдань, роботу з онлайн-інструментами та опрацювання матеріалів, необхідних для формування економічних і аналітичних компетентностей відповідно до програми дисципліни.

Контактна робота з викладачем реалізується під час лекційних і семінарських занять, а також консультацій, спрямованих на поглиблення розуміння навчального матеріалу та розвиток критичного мислення.

Зворотний зв'язок забезпечується через коментарі викладача в системі Moodle, усні та письмові консультації, електронну пошту та інші корпоративні канали комунікації ЗВО.

ПОЛІТИКИ ОЦІНЮВАННЯ

Сумативне оцінювання

Розгляньте можливість використання різних типів оцінювання, щоб студенти могли продемонструвати свої знання різними способами. Обов'язково вкажіть, як оцінюватимуться завдання, які критерії будуть включені, їх відносне значення, як будуть обраховуватись оцінки за завдання в одній категорії (сума абсолютних балів чи середньозважений бал).

Методи оцінювання досягнення визначених результатів навчання обираються з урахуванням видів навчальних занять, передбачених навчальним планом, мети та змісту дисципліни, а також різних стилів навчання за Колбом (аккомодальний (заснований на відчутті та дії), дивергентний (поєднання відчуття та спостереження), конвергентний (роздуми та дії), асимілюючий стиль (роздуми та спостереження).

Оцінювання проєктується з прив'язкою до мети курсу. Кожна з компетентностей, які повинен набути здобувач освіти, кожен результат навчання підлягає оцінюванню.

Цей розділ може бути доповнений коротким описом завдань курсу, з якого студенти зможуть дізнатися з якою метою вони виконуватимуть його, як завдання узгоджується з результатами навчання курсу, важливі умови виконання завдання і методи його оцінювання (наприклад, застосування рубрики оцінювання або контрольного списку (чек-листа).

Він також має містити таблицю, яка демонструє, як будуть обраховуватись оцінки студентів.

Ця інформація доповнюється гіперпосиланням та/або QR-кодом на файл з критеріями оцінювання, якій містить інформацію про формування підсумкової оцінки, рубрики оцінювання передбачених силбусом завдань на оцінювання. Сам файл при цьому розміщується на гуглдіску з доступом відкритим для всіх, хто має відповідне посилання.

До традиційних методів можна віднести: самоконтроль та взаємооцінювання- peer reviewing, самооцінювання; усний контроль (усне опитування, бліц- опитування фронтальна бесіда, захист історії хвороби, захист рефератів, доповіді (захисти) про виконання науково-дослідної роботи); письмовий контроль (письмова робота, тестування, розв'язування ситуаційних задач, написання доповідей, статей) тощо. Складання практичних навичок -Lab/Clinical Skills Observation.

Інноваційні методи: програмований контроль (комп'ютерне тестування з ситуаційними завданнями), моніторинг навчальних досягнень, портфоліо, кейс- метод, оцінка проєктів тощо.

Методи оцінювання

Наприклад:

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Економічна теорія» здійснюється на основі накопичувального (сумативного) підходу та спрямоване на перевірку рівня сформованості економічних знань, аналітичних умінь і здатності здобувачів освіти застосовувати фундаментальні економічні концепції та моделі для аналізу ринкових явищ і процесів у контексті майбутньої професійної діяльності маркетолога.

[Критерії оцінювання](#)

Оцінювання результатів навчання здійснюється за такими складовими:

Поточний контроль – спрямований на перевірку здатності здобувачів освіти розуміти та застосовувати основні положення економічної теорії, аналізувати мікро- і макроекономічні процеси, інтерпретувати економічні показники та формулювати обґрунтовані висновки. Поточний контроль передбачає систематичне оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти під час лекційних і практичних занять, зокрема виконання розрахункових і аналітичних завдань, аналіз економічних ситуацій і кейсів, роботу з графічними моделями, інтерпретацію статистичних даних, участь у тематичних обговореннях і роботі з інтерактивними онлайн-ресурсами курсу.

Методи: усне опитування, спостереження за навчальною активністю, аналіз виконаних практичних і розрахункових робіт, письмові короткі аналітичні завдання, тестування.

Самостійна робота – передбачає опрацювання навчального та рекомендованого матеріалу з економічної теорії, виконання індивідуальних аналітичних і розрахункових завдань, роботу з онлайн-

матеріалами та інтерактивними модулями, аналіз економічних даних і підготовку письмових висновків. Оцінювання самостійної роботи здійснюється з урахуванням повноти та коректності виконання завдань, логіки викладу матеріалу, самостійності аналізу, аргументованості висновків і здатності застосовувати економічні знання у прикладних ситуаціях.

Методи оцінювання: експертна перевірка виконаних письмових і аналітичних робіт викладачем, аналіз розрахункових завдань, тестування, елементи самооцінювання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену та спрямований на комплексну перевірку рівня сформованості знань і вмінь здобувачів освіти з економічної теорії, здатності аналізувати ринкові явища, інтерпретувати економічні показники та застосовувати економічні моделі для розв'язання прикладних завдань.

Формат екзамену передбачає:

тестові завдання для перевірки знання основних економічних понять і закономірностей;

письмове аналітичне завдання (розв'язання прикладної економічної ситуації або задачі);

завдання на інтерпретацію економічних графіків, показників або статистичних даних.

Критерії оцінювання екзамену: повнота і правильність виконання завдань, логічність і аргументованість висновків, коректність застосування економічної термінології, здатність до комплексного економічного аналізу.

Вид діяльності	Зміст діяльності	Максимальна кількість балів
Поточна навчальна діяльність	Виконання практичних і розрахункових завдань з тем курсу, аналіз мікро- та макроекономічних ситуацій, робота з економічними моделями і графіками, участь у тематичних обговореннях, виконання коротких письмових і тестових завдань	30
Самостійна робота	Опрацювання теоретичного матеріалу дисципліни, виконання індивідуальних аналітичних і розрахункових завдань, робота з онлайн-ресурсами курсу, підготовка письмових висновків і систематизація матеріалу.	30
Підсумковий контроль (екзамен)	Виконання тестових завдань, письмового аналітичного завдання та завдань на інтерпретацію економічних показників і графіків	40
Разом		100

Приклад опису критеріїв оцінювання:

1. Поточна навчальна діяльність (максимум – 30 балів)

Структура поточної оцінки

Тип завдань	Кількість	Максимум балів
Практичні розрахункові завдання	3	15
Аналітичні завдання та кейси	3	9
Поточне тестування	2	6
Разом		30

1.1. Рубрика оцінювання практичних розрахункових завдань (максимум – 15 балів)

Критерій	Вага	Високий рівень (5 балів)	Достатній рівень (3-4 балів)	Середній рівень (1–2 бали)	Низький рівень (0 балів)
Коректність розрахунків	35%	Усі розрахунки виконані правильно	Допущені незначні арифметичні помилки	Помилки впливають на результат	Розрахунки некоректні або відсутні
Застосування економічної моделі	35%	Модель обрана і застосована коректно	Модель застосована з частковими неточностями	Застосування формальне	Невірний вибір або відсутність моделі
Логіка розв'язання	30%	Рішення логічне й послідовне	Логіка загалом збережена	Логіка фрагментарна	Відсутня логіка розв'язання

1.2. Рубрика оцінювання аналітичних завдань і кейсів (максимум – 9 балів)

Критерій	Вага	Високий рівень (3 балів)	Достатній рівень (2 бали)	Середній рівень (1 бал)	Низький рівень (0 балів)
Аналіз економічної ситуації	35%	Глибокий і самостійний аналіз	Аналіз коректний, але спрощений	Аналіз поверховий	Аналіз відсутній
Аргументація висновків	35%	Висновки логічні й обґрунтовані	Аргументація частково обмежена	Висновки декларативні	Висновки необґрунтовані
Використання термінології	30%	Коректне і доречне	Поодинокі неточності	Часті помилки	Термінологія не використовується

1.3. Рубрика оцінювання поточного тестування (максимум – 6 балів)

Рівень	Характеристика	Бали
Високий	85–100 % правильних відповідей	3
Достатній	70–84 %	2
Середній	50–69 %	1
Низький	Менше 50 %	0

2. Самостійна робота (максимум – 30 балів)

Структура оцінювання самостійної роботи

Тип завдань	Кількість	Максимум балів
Аналітичні письмові завдання	2	14
Розрахункові індивідуальні завдання	2	10
Онлайн-активності (CORE Econ / MRU / Gapminder)	1 блок	6
Разом		30

2.1. Рубрика оцінювання аналітичних письмових завдань (максимум – 14 балів)

Критерій	Вага	Високий рівень	Достатній рівень (5–4)	Середній рівень (1–3)	Низький рівень (0)
----------	------	----------------	------------------------	-----------------------	--------------------

		(6–7)			
Самостійність виконання	30%	Повністю самостійне	Часткова опора на зразки	Значна залежність від шаблонів	Відсутня самостійність
Аналітична глибина	35%	Глибокий аналіз	Аналіз достатній	Поверховий аналіз	Аналіз відсутній
Логіка і структура	35%	Чітка структура	Невеликі порушення логіки	Фрагментарність	Відсутня структура

2.2. Рубрика оцінювання індивідуальних розрахункових завдань (максимум – 10 балів)

Критерій	Вага	Високий рівень (5)	Достатній рівень (3–4)	Середній рівень (1–2)	Низький рівень (0)
Коректність обчислень	50%	Повністю коректні	Невеликі помилки	Значні помилки	Обчислення некоректні
Пояснення результатів	50%	Чітке економічне пояснення	Пояснення частково	Формальне пояснення	Відсутнє пояснення

2.3. Рубрика оцінювання онлайн-активностей (максимум – 6 балів)

Рівень	Характеристика	Бали
Високий	Виконані всі завдання з аналітичними висновками	5–6
Достатній	Виконано більшість завдань	4
Середній	Виконано частково	2–3
Низький	Не виконано	0–1

3. Підсумковий контроль – екзамен (максимум – 40 балів)

Структура екзамену

Тип завдань	Максимум балів
Тестові завдання	15
Аналітична задача/ Інтерпретація графіків / показників	15
Теоретичне питання	10
Разом	40

Шкала оцінювання

Наводиться шкала оцінювання, яка використовується.

Наприклад:

Оцінка за дисципліну визначається як сума набраних балів за поточну діяльність у семестрі та балу за підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточним сумативним оцінювання протягом семестру для отримання допуску до підсумкового контролю – 36 балів. Максимальний бал з дисципліни становить 100. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною та європейською шкалою (ЄКТС).

[Положення про організацію освітнього процесу](#)

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю дворазового повторного складання	не зараховано з можливістю дворазового повторного складання
0-29	F	незадовільно з можливістю одноразового повторного складання	не зараховано з можливістю одноразового повторного складання

Як дізнатись свою оцінку:

Опційний розділ, рекомендовано до застосування.

У разі застосування платформ дистанційного навчання подається інструкція про спосіб отримання інформації щодо поточних оцінок.

Наприклад:

Щоб перевірити свої оцінки за завдання та прочитати коментарі викладача, ви повинні перевірити відповідні вкладки дистанційної платформи навчання Moodle.

Також отримати інформацію про отримані оцінки ви можете безпосередньо у викладача курсу через корпоративну пошту або ж за попереднім записом у дні надання консультацій (каб. 511).

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Розділ «Політики курсу» у силабусі має відображати стандартизовані вимоги до організації освітнього процесу, встановлені внутрішніми положеннями та політиками ЗВО, зокрема щодо академічної доброчесності, оцінювання, відвідування занять, комунікації та дотримання етичних норм. У цьому розділі узагальнено викладаються відповідні нормативні положення з обов'язковим посиланням на внутрішні документи ЗВО, а також конкретизуються ті аспекти, які відповідно до нормативної бази можуть визначатися на рівні навчальної дисципліни, зокрема умови виконання завдань, застосування процедур гнучкості, строки та порядок зворотного зв'язку, особливості взаємодії між викладачем і здобувачами освіти, а також правила використання навчальних матеріалів і цифрового освітнього середовища.

Типовими складовими цього розділу є:

Загальні настанови – вимоги та правила, що спираються на положення Кодексу етики та академічної доброчесності;

Відвідування занять та участь в них – містять ключові вимоги Положення про організацію освітнього процесу щодо відвідування занять, процедур гнучкості та спеціального розгляду;

Академічна доброчесність – прописуються основні вимоги в частині дотримання академічної доброчесності відповідно до локальних нормативних документів, у т.ч. щодо запобігання академічному плагіату;

Виконання завдання з запізненням, виправлення оцінок, відпрацювання – зазначають нормативні положення щодо виникнення і ліквідації академічної заборгованості відповідно до локальної нормативної бази;

Час відповіді викладача (про перевірку завдань) – встановлюються правила і терміни отримання зворотнього зв'язку від викладача;

Ефективна комунікація – визначаються основні канали комунікації з викладачем;

Політика публікації та розповсюдження матеріалів курсу – визначаються, за потреби правила і обмеження з використання наданих навчально-методичних матеріалів з урахуванням вимог захисту авторських прав;

Академічна мобільність та визнання результатів попереднього навчання – наводяться основні положення щодо реалізації відповідних прав в межах курсу відповідно до локальної нормативної бази.

Ця інформація доповнюється гіперпосиланням та/або QR-кодом на локальні нормативні документи, розміщені на сайті ЗВО.

Очікуване навантаження та залученість студентів

Опційний розділ, але дуже рекомендовано до застосування.

Вказується очікувана кількість годин на тиждень, яка знадобиться студентам для успішного проходження курсу

Наприклад:

На роботу в цьому курсі слід виділити приблизно 8-10 годин на тиждень. Якщо виникнуть обставини, що змушують вас витратити більше часу на якесь з завдань, проінформуйте викладача електронною поштою. Продовження терміну здачі можливо лише за умови, що викладач попередньо проінформований про те, що ви не зможете здати завдання вчасно. Очікується, що студенти мають резервний план на випадок несправності комп'ютера або перебоїв у роботі Інтернету.

СЛУЖБИ ПІДТРИМКИ

Тут можна надати інформацію про служби та відділи (контактна особа, електронна пошта, телефон, група телеграм, посилання на сторінку сайту тощо), чії послуги можуть стати студентам в нагоді під час проходження курсу. Наприклад: деканат, електронний розклад, бібліотека, студентський парламент, освітній омбудсмен та ін.

РОЗКЛАД КУРСУ

Розділ «Розклад курсу» у силабусі має відображати структуровану послідовність вивчення навчальної дисципліни за темами (модулями) із зазначенням змістового наповнення кожної теми та відповідних видів навчальної діяльності здобувачів освіти. У межах цього розділу необхідно розкрити завдання, що виконуються семінарських, практичних, лабораторних занять і самостійної роботи, а також забезпечити їх узгодженість із визначеними результатами навчання, методами навчання та методами

оцінювання, що реалізує принцип конструктивного узгодження (constructive alignment) та забезпечує досягнення програмних результатів навчання.

Наприклад:

№	Тема	Практичні/семінарські заняття	Самостійна робота	ПРН
1	Витоки української державності: Київська Русь 1. Передумови формування державності на українських землях 2. Політична організація та система влади Київської Русі 3. Християнізація як чинник культурного розвитку 4. Місце Київської Русі в європейському цивілізаційному просторі	Проблемно-орієнтований аналіз основних ознак державності Київської Русі під час семінарського обговорення; робота з фрагментами літописів і правових пам'яток із подальшою інтерпретацією; групова дискусія щодо ролі християнства у формуванні культури та державності; аналітичне обговорення місця Київської Русі у європейському цивілізаційному просторі	Опрацювання рекомендованих джерел з історії Київської Русі; підготовка аналітичного есе «Київська Русь як виток української державності»	12, 18
2	Українські землі у складі іноземних держав (XIV–XVII ст.) 1. Політичний статус українських земель 2. Соціально-економічні трансформації 3. Культурні впливи та конфесійні процеси 4. Формування передумов національної ідентичності	Порівняльний аналіз політичного та соціокультурного становища українських земель у складі різних держав із використанням історичних карт; групове обговорення впливу іноземного панування на розвиток культури та суспільних інститутів	Опрацювання навчальних матеріалів з історії українських земель XIV–XVII ст.; складання порівняльної таблиці «Форма правління – суспільні відносини – культурні впливи»	12, 18

8	Українська культура у глобалізаційному світі 1. Глобалізаційні процеси та культура 2. Національна ідентичність у глобальному середовищі 3. Культурна дипломатія та бренд України 4. Сучасні культурні практики	Кейс-аналіз впливу глобалізаційних процесів на українську культуру; обговорення механізмів збереження культурної ідентичності; аналіз сучасних культурних практик	Опрацювання матеріалів з культурології та глобалізації; підготовка мультимедійної презентації «Українська культура у сучасному глобальному просторі»	15, 18

ПОРАДИ ЩОДО УСПІШНОГО НАВЧАННЯ

Наводяться поради і побажання студентам з успішного опанування курсу.